

Fra Danmarkshistorien.dk:

De anglo-skandinaviske stensculpturer, der findes rundt omkring i især det nordlige England, udgør de vel tydeligste eksempler på den kultursammensmeltning, der fandt sted mellem den angelsaksiske befolkning og de skandinaviske bosættere i vikingetidens England. Stensculpturerne kan fortælle om både sociale, politiske og kulturelle forhold og udviklinger i perioden. De fleste daterer sig til 900-tallet og har sikkert fungeret som begravelsesmonumenter.

Stensculpturer var ikke bredt kendt i Skandinavien før omkring år 1000, bortset fra enkelte runesten. Til gengæld var det en blomstrende tradition i det angelsaksiske England, hvor både arkitektoniske skulpturer og fritstående kors er kendt fra hovedsageligt klostresammenhænge. Denne tradition blev overtaget og omfortolket af den nye skandinaviske elite, som slog sig ned i England i vikingetiden.

Middleton korset
Credit: S. Bollmann

De ofte religiøse motiver på de anglo-skandinaviske stensculpturer beretter om, at de skandinaviske bosættere hurtigt omvendte sig til kristendommen – måske for en periode dog i form af en blandingsreligion, en synkretisme. Ikonografien peger mod kulturelle kontakter, ikke kun mellem angelsaksere og skandinaver, men også på tværs af Det irske Hav til de keltiske områder her. Forbindelserne til det irske område sandsynliggøres også af flere af stensculpturernes lokalisering, da mange netop befinder sig i de vestlige kystegne. Skulpturernes placering kan også berette om politiske forhold. Blandt andet er der tegn på stor kontinuitet med hensyn til klostrene, hvilket må betyde, at de skandinaviske bosættelser ikke medførte så stort et sammenbrud som antaget. Ved siden af klostrenes kontinuitet foregik der også en markant verdsliggørelse af stensculpturerne. Flere blev opført uden for klostrene i takt med, at den nye skandinaviske elite forsøgte at etablere sig og skabe en egen identitet.

Middleton korset har form af et keltisk inspireret ringkors med skandinavisk og angelsaksisk ornamentik. Hovedmotivet er en mand omgivet af våben. Tidligere har det været tolket som en afbildning af en hedensk begravelse – krigeren med sine gravgaver – men nyere tolkninger hælder mod, at scenen forestiller en stormand på sin trone (gifstol) omgivet af statusmarkører. Bagsiden forestiller en slange eller et dragelignende dyr. Korset befinder sig i en kirke i landsbyen Middleton i Yorkshire, hvor der findes flere lignende skulpturer. Generelt findes der i området en stor koncentration af anglo-skandinaviske stensculpturer. Middleton-korset skal således formentlig ses i en kontekst, hvor skandinaviske bosættere forsøger at positionere sig og etablere sig som områdets nye elite.

Dateret

Ca. 900